

METİNDE ANLATIMIN AKIŞINI BOZAN CÜMLE

Bir metindeki cümleler yapı ve anlam bakımından kendinden önceki ve sonraki cümlelerle uyumlu olmalıdır. Parçada ele alınan konunun dışına çıkan cümleler parçanın düşünce akışını bozar.

Metinde akışı bozan cümle bulunurken dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

- ➔ Metinde verilen konu iyi kavranmalıdır.
- ➔ Akışı bozan cümle, verilen konunun dışındadır.
- ➔ Akışı bozan cümle, anlamca diğer cümlelerle çelişir.
- ➔ Bu cümle, kendisinden önceki ve sonraki cümlelerin anlamsal olarak birbirlerine bağlanmasını engeller.

Anlatımın akışını bozan cümle soruları karşımıza şu şekilde çıkar:

- ➔ Numaralanmış cümlelerden hangisi parçanın bütününe uymamaktadır?
- ➔ Bu parçada anlam akışının sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerden hangisi çıkarılmalıdır?
- ➔ Numaralanmış cümlelerden hangisi metnin anlatım akışını bozmaktadır?
- ➔ Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisi parçanın düşünce akışını bozmaktadır?
- ➔ Bu parçanın bütünlüğüne uymayan cümle aşağıdakilerden hangisidir?



Örnek

Aşağıdaki metni okuyup anlatımın akışını bozan cümleyi inceleyelim.

(I) Ben diğer insanlardan farklı olarak sonbahar mevsiminin hüznü mevsimi olduğunu düşünmüyorum. (II) Tam tersine sonbaharda doğa kendini yenilemeden önce dinlenme sürecine girer. (III) Ardından kışa ve ilkbahara hazırlık yapar. (IV) Her mevsimin ayrı ayrı güzelliği vardır.



Başta metni iyice okuyup anlatılan konuyu kavramalıyız. Yazar metinde sonbahar mevsiminin kendine ifade ettiklerini anlatmış yalnız IV. cümlede daha farklı bir konuya geçerek her mevsimin kendi içindeki güzelliği vurgulanmış. Bu nedenle anlatımın akışı IV numaralı cümle ile bozulmuştur.

Uygulama

Aşağıdaki metinlerde anlatımın akışını bozan cümleleri bularak altlarına yazınız.

(1) Ahmet Ümit'in kitaplarını okuduğunuzda roman kahramanlarını hemen tanırırsınız. (2) Bir eserinde rastladığınız kişiye, öteki eserlerinde de rastlarsınız. (3) Yapıtın kahramanları sanki yan daireden gelip bir fincan şeker isteyecekmiş gibi hissedersiniz. (4) Bu özellik başka yazarlarda yoktur, o nedenle Ahmet Ümit'in yeri bende ayrıdır. (5) Kahramanları o kadar inandırıcıdır işte.



Anlatımın akışını bozan cümle:

(1) Bazı insanlar sadece konuşur. (2) Bilmezler ki sadece konuşarak anlaşılmaz insan. (3) Bazen susmak, dinlenmek, dinlemek gerekir; en çok da susmak. (4) Tabii bazı durumlarda sadece konuşmak çözüm olur. (5) Bunun için söylenen güzel bir söz var: Söz gümüşse sükût altındır.



Anlatımın akışını bozan cümle:

Örnek Soru

- (I) Çay, bizim milletimiz için önemli bir içecektir.
(II) Akşamüzeri düzenlenen beş çayları insanları bir araya toplayan bir simge hâline gelmiştir.
(III) Bu nedenle Türk kültüründe çay, bugün sosyal hayatımızda yerini dolduramayacak şekilde sağlamlaştırmıştır.
(IV) Bizim için önemli olan çayın şu sıralar içindeki katkı maddeleriyle başı dertte gibi görünüyor.

Bu parçada anlam akışının sağlanabilmesi için numaralanmış cümlelerden hangisi çıkarılmalıdır?

- A) IV B) III C) II D) I

CEVAP: